

Osavuosisikatsaus 1.1.-31.8.2025

Pelastustoimi- ja turvallisuuspalvelut

Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimiala

Osavuositarkastus 1.1.-31.8.2025

SISÄLLYSLUETTELO	SIVUT
Johdon katsaus	1 - 3
Mittaritiedot	3
Tuloslaskelman toteumavertailu	4
Investointien toteumavertailu	4

1TA61 Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut

Toiminta

Pelastustoiminta:

Pelastusviranomaisen lakisääteisten palveluiden ja velvoitteiden tuottamiseen tarvittavia henkilöresursseja on jouduttu sopeuttamaan talousarviossa TA2025, sekä edelleen syksyllä 2025 talouden reunaehtojen mukaisesti. Keskisuurten kuntien 24/7 pelastusasemien työvuorosuunnittelun lähtökohta on ollut -1 htv, ja minivahvuus -2 pelastajaa tavoitteena olevan neljän (4) henkilön sijaan. Keskuskuntien pelastusasemien työvuorosuunnittelun lähtökohta on käytännössä ollut työvuorokohtainen minimivahvuus. Päiväpelastusasemilla pyritään pitämään virka-aikana yksi vanhempi pelastaja (asemavastaava). Muuna aikana valmiutta ei ole varmistettu, vaan pelastustehtävän toteuttamiseen tarvittavat resurssit hälytetään sopimushenkilöstön hälytysryhmän kautta ja lisäksi lähimmältä erityis- tai perusvalmiuspelastusasemalta.

Ylitöiden välttämiseksi pelastushenkilöstön akuutteja poissaoloja korvataan siirtämällä pelastajia ensisijaisesti toimialueen sisällä pelastusasemien välillä. Pelastushenkilöstön siirtäminen eri pelastusasemien välillä on säännöllistä ja joissakin tapauksissa myös yksittäinen pelastusasema voidaan joutua tilapäisesti sulkemaan.

Itä-Suomen aluehallintoviraston valvontapäivässä 5.6.2025 tarkasteltiin Pohjois-Savon pelastuslaitoksen alueella sijaitsevia riskiruutuja ja suorituskykyä, joiden osalta aluehallintovirasto on havainnut puutteita. Aluehallintovirasto arvioi pelastuslaitokselle korjausmääräyksen antamista Toivalan alueella sijaitsevien riskiruutujen tavoitettavuusaikojen osalta. Pelastusmuodostelmien suorituskyvyn ja toimintavalmiusaikatavoitteiden osalta pelastuslaitos ei pysty täysimääräisesti noudattamaan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa määriteltyjä vaatimuksia. Pelastustoimelle kohdennettu määräraha ei mahdollista lakisääteisten palveluiden tuottamista pelastustoiminnan, onnettomuuksien ennaltaehkäisyn ja väestönsuojelun tehtävissä.

Pohjois-Savon pelastuslaitos on käynnistänyt säädetyin mukaisen johtokeskustoiminnan 31.3.2025. Johtokeskuspalveluiden tuottamisen muodosta ja rahoituksesta on sovittu yhdessä Itä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden pelastuslaitoksien kanssa (Etelä-Savo, Keski-Suomi ja Pohjois-Karjala).

Onnettomuuksien ehkäisy:

Valvontatoimintaa ja muita lakisääteisiä (pelastuslaki ja kemikaaliturvallisuuslaki) onnettomuuksien ehkäisyn tehtäviä on toteutettu käytettävissä olevan resurssin mukaan. Onnettomuuksien ehkäisyssä on tehty ja kehitetty yhteistyötä erityisesti pelastuslaitoksen henkilöstön, poliisin palonsyöntutkijoiden ja syyttäjälaitoksen kanssa (tuhotörikosten ehkäisy). Lakisääteistä turvallisuusviestintää on toteutettu vuositavoitteen mukaisesti. Turvallisuusviestinnän sosiaalisen median julkaisut ovat saaneet suurta näkyvyyttä (mm. heinäkuussa yli 600 000 katselua) sekä erittäin positiivista palautetta. Päätoimisten palotarkastajien kokonaisvahvuus on ollut tammi-elokuussa enimmillään 75 % ja vähimmillään alle puolet palvelutasopäätöksen mukaisesta (6), jolloin mm. päivystävän palotarkastajan vuorokiertoa ei ole voitu ylläpitää suunnitellusti.

Resurssitilanne kokonaisuutena ja henkilöstön osaaminen ei riitä palvelutason ylläpitoon, mikä näkyy niin vuositavoitteen tilastollisissa luvuissa kuin palveluiden vasteajoissa (esim. paloriskiasuntotarkastusten vaste). Vuonna 2025 tarkastettavia kohteita, joille ei ole määriteltyä tarkastajaa, on yli 200 kpl. Lakisääteistä pelastustehtävien seurantaa tai toiminnan omavalvontaa ei olla saatu tehtyä suunnitellulla tavalla.

Resurssihaasteiden takia erityisvastuualueiden prosessien (mm. paloriskitarkastukset, pientalojen paloturvallisuuden itsearviointi, hoitolaitosten poistumisturvallisuus, palotekniset laitteet, valvonnan suunnittelu ja sisäinen koulutus) kehittämiseen ja niitä koskevaan viranomaisyhteistyöhön ei ole ollut resurssia, mikä ei ole pelastustoimen palvelutasopäätöksen tai hyvinvointialueen strategian mukaista.

Ensihoito:

Pelastuslaitos osallistuu ensihoitopalvelun tuottamiseen Kuopion kantakaupungissa 2 htv/työvuoro ja Varkauden pelastusasemalla 1 htv/työvuoro. Varkauden ensihoitopalvelun tuottaminen on ollut resurssipulan vuoksi haasteellista. Pelastuslaitos on osallistunut ensivastepalvelun tuottamiseen ensivastesopimusten mukaisesti. Ensivastetoimintaan osallistuvaan resurssiin vaikuttaa työsuhteisen henkilöstön määrän väheneminen.

Pelastustoimen ja hyvinvointialueen varautuminen:

Valmiussuunnitteluun on kertynyt korjausvelkaa avointen virkojen täyttökierrosten takia, mutta toteutuneiden rekrytointien ansiosta tilanne kääntyy paremmaksi. Pelastuslaitos on pystynyt edistämään Pohjois-Savon maakunnan valmius- ja evakointisuunnittelua tavoitteen mukaisesti, huomioiden yhteistyöalue.

Pohjois-Savon hyvinvointialue osallistui helmikuussa viikolla yhdeksän monipäiväiseen Kainuun prikaatin johtamaan Northern Stone 25 -paikallispuolustusharjoitukseen. Konsernihallinnon varautumista ja valmiutta on edistetty hyvinvointialueen työryhmissä.

Turvallisuuspalvelut:

Teknisissä palveluissa on aloitettu ensi vuonna tapahtuvien turvallisuuspalveluiden kolmen eläköitymisen osalta alustavat toimenpiteet rekrytointien osalta.

Vartiointien lisätarpeiden ja turvallisuustekniikan vastuunjaon myötä rahoituksen riittävyys on haasteellista. Lisävarustusta on tullut, mutta ei taloudellista resurssia. Vartiointikilpailutus on käynnissä ja valmistuu marraskuun aikana. Kotiin annettavien palveluiden ja henkilöstön yksintyöskentelyn henkilöturvavaratarkistuksia on pilotoitu ja laajempi käyttö otetaan käyttöön syksyn aikana. Turvallisuuteen liittyviä ohjeistuksia, tietosuojaselosteita ja oppaita on päivitetty sekä uusia laadittu ja koulutuksia pidetty.

Sisäisen valvonnan toteutuminen

Vuoden 2025 sisäisen valvonnan painopisteinä hyvinvointialueen tasoisesti ovat varautuminen ja väestönsuojelu, hankinnat ja hankintasopimukset, palvelujärjestelmämuutosten seuranta sekä omavalvonnan toimeenpano. Toimialan valvonnan painopisteiksi on määritelty pelastusasemien varallaolon päättymiseen liittyvä muutosten tarkastelu sekä pelastustoimen omavalvonnan kehittäminen.

Toimialan merkittävimpiä riskejä tällä hetkellä ovat paloriskivalvonnan toteutumattomuus ajallaan, maakunnallinen johtamisvalmius 24/7 sekä pelastusasemien toimiminen minimimiehityksellä, joka vaikuttaa paitsi pelastustoiminnan suorituskykyyn myös valvontasuoritteisiin. Riskien pienentämiseksi on mm. selvitetty johtamismalleja ja päivitetty hälytysten vastesuunnittelua. Sopimuspelastajien aktiivisuusraha ja palokuntayhdistysten laajempi osallistuminen pelastustoiminnan tukemiseen edistää sopimushenkilöstön osallistumista hälytystehtäville. Riskienhallinnan kehittämistarpeeksi on tunnistettu työaikamallien tarkastelu päällystön osalta ja riittävä resurssointi pelastusasemilla, jotta niillä säilyy vaadittava pelastustoiminnan suorituskyky sekä mahdollisuus osallistua riittävästi harjoitteluun, koulutukseen ja valvontatoimen edellyttämiin suoritteisiin. Pelastuslaitokselle tullessiin palautteisiin ja selvitys- ja raportointipyyntöihin on vastattu.

- **Hankinnat ja hankintasopimukset**

Hankintoja koskevia toimi- ja päätösvaltuuksia on pääosin noudatettu. Hankinnoille on ollut asianmukaiset luvat ja niistä on tehty asianmukaiset hankintapäätökset. Toimivaltuuksien ylityksiä ei ole havaittu. Toimialalla on lisäksi tehty suora hankintoja, joille on ollut olemassa hankintalain mukainen peruste. Toimialan hankinnoista on olemassa hankintasopimusasiakirjat (ml. liitteet) ja sopimukset on tallennettu D10:iin.

- **Omavalvonnan toimeenpano**

Pelastustoimen järjestämislaissa (613/2021) tarkoitettu pelastuslaitoksen omavalvontaohjelma on päivitetty 29.1.2025. Omavalvonnasta on raportoitu hyvinvointialueen internetsivuilla ja pelastustoimen verkkopalvelussa.

Omavalvonnan tarkoitus on ennen kaikkea varmistaa lakisääteisten palveluiden toteutuminen, mutta myös kehittää niitä. Merkittävimmät havainnot ovat olleet poikkeamat lakisääteisen valvonnan (palotarkastus) toteutumisessa, pelastustoimen toimintavalmiusajoissa riskiruutuihin ja kokonaissuorituskyvyssä.

Tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen

- Perustason moniammatillisen yksikön kehittäminen. Toiminta terveystieteiden vastuulla. Pelastuslaitoksen talousresurssi ei mahdollista toiminnan kehittämistä v. 2025 (vuorovahvuus, kalusto).
- Ensivastetoiminnan kehittäminen. Kehittämisprojekti, jonka yhteydessä pelastustoimen ensivastetoimintaa kehitetään mm koulutusyhteistyön kautta.
- Ikäihmisten kotiin vietävien palveluiden tukeminen ja turva-auttajatoiminta. Turva-auttajatoiminnan pilotointi käynnistyi 9/2025 Suonenjoella.
- ICT-kulujen hillintä. Käynnissä, mm. työasemien ja puhelinten määrä on minimoitu ja laitteita poistettu käytöstä.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Aluevaltuuston 5.5.2025 hyväksymässä muutostalousarviossa pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialalle kohdistettiin 0,37 M€ sopeutukset. Sopeutukset on kohdistettu henkilöstökuluihin.

Toimialan toimintakulujen arvioidaan toteutuvan noin 0,6 M€ muutettua talousarviota suurempana. Henkilöstökulujen ennuste on 0,59 M€ muutettua talousarviota suurempi. Henkilöstökulujen ylitykseen ovat vaikuttamassa mm. vuoden 2025 järjestelyvaraerät sekä toimialalle kohdistuva Kevan tasausmaksu, mitä ei ole muutostalousarviossa huomioitu. Palvelujen ostojen arvioidaan toteutuvan 0,03 M€ talousarviota pienempinä. Telepalveluiden siirto tietohallintoon ja Secapp-kustannusten siirto tietohallinnosta on huomioitu ennusteessa.

PELASTUSTOIMI JA TURVALLISUUSPALVELUT SITOVAT TAVOITTEET, 1000 €	Tot. 1-8/2024	Tilinpäätös 2024	Alkuperäinen TA2025	Muutettu TA2025	Tot. 1-8/2025	Tot.- %
Toimintatuotot	243	597	589	589	287	48,7
Toimintakulut	-16 679	-24 416	-26 535	-26 168	-17 403	66,5
Toimintakate	-16 436	-23 819	-25 946	-25 579	-17 116	66,9

Toimialan toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi

Talouden ennustetta ja toteutumista seurataan kuukausittain palvelu- ja toimintayksiköittäin esihenkilöiden toimesta. Talouden tunnusluvut käydään säännöllisesti läpi yhdessä henkilökunnan kanssa toimiala- ja pelastusasematasolla. Perusvalmius-pelastusasemien henkilöresurssit suunnitellaan –1 ja minivahvuus –2 pelastajaa tavoitteena olevasta neljän (4) henkilön työvuorokohtaisesta tavoitevahvuudesta. Tingitään edelleen määräaikaisten sijaisten määrästä. Akuutteja poissaoloja korvataan siirtämällä pelastajia ensisijaisesti toimialueen sisällä eri pelastusasemien välillä ja tarvittaessa koko pelastuslaitoksen alueella. Tarvittaessa yksittäinen pelastusasema voidaan joutua tilapäisesti sulkemaan.

Turvallisuuspalvelut on karsinut vartiointisopimusten sisältöä. Lisäksi turvatekniikkaan liittyviä elinkaarivaihtoja ei ole tehty ja varustehankintoja on sopeutettu talousarvion mukaiseksi.

Mittarit ja tavoitteet

Mittarit	Tavoitetaso 2025	Toteuma 1-8/2025
Pelastustoiminnan tehtävämäärä	4 050	2 519
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilömäärä pelastustoiminnan tehtävissä	5	4,44
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika (mediaani)	9:15 min	9:29
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen (valvontakohteet A 1-A8, hoito- ja huoltolaitokset, omavalvontakohteet)	100 % 1.900	40,7 % 774
Turvallisuuskoulutukseen ja -viestintään osallistuneet henkilöt	41 000	32 063

Talousarvion toteutumisvertailu

Tuhat euroa	Ta2025	Muutettu Ta2025	Toteuma 1-8 2025	Tot. %
Myyntituotot	27	27	24	87 %
Maksutuotot	466	466	98	21 %
Muut toimintatuotot	96	96	164	172 %
TOIMINTATUOTOT	589	589	287	49 %
Henkilöstökulut	-21 393	-21 026	-14 077	67 %
Maksetut palkat	-16 860	-16 773	-11 132	66 %
Lomarahat	-674	-629	-406	65 %
Lomapalkkavelan muutos	-96	-96	0	0 %
Henkilöstökorvaukset	117	117	150	128 %
Henkilösivukulut	-3 879	-3 645	-2 402	66 %
Kevan tasausmaksu	0	0	-287	
Palvelujen ostot	-3 147	-3 147	-2 218	70 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 535	-1 535	-870	57 %
Avustukset	-101	-101	-92	91 %
Vuokrakulut	-326	-326	-139	43 %
Muut toimintakulut	-34	-34	-8	23 %
TOIMINTAKULUT	-26 535	-26 168	-17 403	67 %
TOIMINTAKATE	-25 946	-25 579	-17 116	67 %

Investoinnit

Investointisuunnitelma	Ta2025	Tot. 1-8	Tot. %
Kalustoinvestoinnit	1 580 000	563 645	36 %

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan investointisuunnitelman 2025 hyväksytyistä kalustoinvestoinneista noin 88 % on käynnistynyt tai toteutumassa. Kilpailutus on käynnistetty 12 %:n osalta. Vuoden 2025 kalustoinvestoinnit ovat toteutumassa 100 %:sti.

	Ta2025	Tot. 1-8	Tot. %
Leasing-rahoitusmallin muutos	339 435	0	0 %

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan leasing-rahoitusmallin muutos 2025 kalustoinvestoinneista 100 % on kilpailutus käynnistetty. Vuoden 2025 investoinnit ovat toteutumassa 100 %:sti.